OS

ชัยยงค์ วงศ์ชัยสุวัฒน์

โปรแกรมเอดิเตอร์ ในดอส 5.0

แนะนำโปรแกรมใหม่ มีความแตกต่างจากเวิร์ดโปรเซสซิ่งอย่างไรน่ะ

มุมโอเอส ได้กล่าวถึงลักษณะและชิ้นงานที่เกิดขึ้นใหม่ในดอส 5.0 ไปหลายฉบับแล้ว ในฉบับนี้ก็ยังอยากนำโปรแกรมใหม่อีกโปรแกรมหนึ่งคือ โปรแกรมเอดิเตอร์ มาเสนอกับผู้อ่านเพื่อให้สามารถนำไปใช้งานต่อไป

ลักษณะเอดิเตอร์เดิมเพื่อการสร้างรวบรวมและแก้ไขไฟล์ข้อความ ที่พบในดอสเวอร์ชันเก่า ๆ จะเป็นเพียงการรวบรวมแก้ไขข้อความเป็นรายบรรทัดเท่านั้น ซึ่งเราจะเรียกว่าเอดิเตอร์รายบรรทัด (line editer) โดยเป็นการเรียกใช้โปรแกรม EDLIN เนื่องจากการรวบรวมและแก้ไขข้อความเช่นนี้ยุ่งยากและไม่สะดวกเลย เราจึงนิยมหันมาใช้โปรแกรมเอดิเตอร์ที่เป็นแบบเต็มจอภาพ (full-screen editor) ซึ่งโปรแกรมประเภทหลังนี้มีอยู่หลายโปรแกรมที่มีชื่อโด่งดัง เช่น โปรแกรม Sidekick, โปรแกรม Brief โปรแกรม Qedit หรือในโปรแกรม Norton commander ก็มีส่วนของเอดิเตอร์แบบเต็มจอภาพด้วยเช่นกัน

โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM ของดอส 5.0 จัดเป็นโปรแกรมเอดิเตอร์แบบเต็มจอ และมีลักษณะพิเศษต่าง ๆ คล้ายคลึงกับที่เราพบเห็นในโปรแกรมเอดิเตอร์ทั่ว ๆ ไป ดังนั้นในที่นี้คงไม่อธิบายวิธีการใช้โปรแกรมนี้อย่างละเอียด แต่จะให้รายละเอียดของเมนูและวิธีการควบคุมใช้งานซอฟต์แวร์นี้ โปรแกรมเอดิเตอร์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งานเป็นอันมากในการสร้างรวบรวมและแก้ไขไฟล์ข้อความ โดยเฉพาะสำหรับการสร้างแก้ไขแบตช์ไฟล์นามสกุล .BAT เช่น AUTOEXEC.BAT และไฟล์ติดตั้งระบบ CONFIG.SYS

ข้อแตกต่างระหว่างโปรแกรมเอดิเตอร์และเวิร์ดโปรเซสเซอร์

โปรแกรมเอดิเตอร์จะเป็นโปรแกรมช่วยให้เราสร้างรวบรวมแก้ไขข้อความตัวอักษร เก็บเข้าเป็นไฟล์ข้อความ โดยไฟล์ข้อความจากโปรแกรมเอดิเตอร์เป็นไฟล์แบบไม่ฟอร์แมต (Unformatted) ที่ไม่มีการแบ่งขนาดหน้าของการควบคุมมาร์จินซ้ายขวา การควบคุมแท็ป ส่วนจ่าหัว (header) ส่วนปลายหน้า (footer) และการจัดหลายคอลัมน์ เป็นต้น ไฟล์แบบไม่ฟอร์แมตนี้เราสามารถนำออกพิมพ์ที่จอภาพด้วยคำสั่ง

TYPE หรือพิมพ์ออกที่เครื่องพิมพ์ได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านการจัดของซอฟต์แวร์อีก

โปรแกรมเอดิเตอร์สามารถทำงานสร้างรวบรวมข้อความตัวอักษร ทำการแก้ไขด้วยการแทรกแทนที่ และลบออกได้ เช่นเดียวกับโปรแกรมเวิร์ดโปรเซสเซอร์ทั่วไป นอกจากนี้โปรแกรมเอดิเตอร์ปัจจุบันจะทำงานเป็นกลุ่มหรือบล็อกข้อความได้ ทำให้เราสามารถคัดลอก เคลื่อนย้ายและลบเป็นบล็อกข้อความ และให้มีการทำงานเพื่อค้นหาและแทนที่ข้อความอีกด้วย

โปรแกรม EDIT.COM ของดอส 5.0 เป็นโปรแกรมเอดิเตอร์แบบเต็มจอภาพที่จัดอยู่ในระดับกลาง ไม่ใช่โปรแกรมเวิร์ดโปรเซสเซอร์ โดยจะไม่มีคำสั่งให้เราจัดและควบคุมหน้ากระดาษของผลงานพิมพ์ เช่น การจัดมาร์จิน แท็ป ส่วนจ่าหัว ส่วนปลายหน้า และคอลัมน์ เป็นต้น แต่โปรแกรมเอดิเตอร์จะทำหน้าที่สร้างรวบรวม แก้ไขและค้นหาข้อมูลได้เป็นอย่างดี เราสามารถใช้โปรแกรม EDIT.COM มาใช้ในการสร้างโปรแกรมประยุกต์ที่เขียนด้วยภาษาของโปรแกรม QBASIC (เพิ่มบรรจุอยู่ในดอส 5.0 เช่นกัน) และใช้ในการสร้างแบตช์ไฟล์และไฟล์ CONFIG.SYS

ลักษณะของโปรแกรม EDIT.COM

โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM ในดอส 5.0 นี้จะทำงานร่วมกับโปรแกรม QBASIC.EXE ดังนั้นการเรียกใช้โปรแกรมเอดิเตอร์ของดอสนี้ จะต้องมั่นใจหรือรู้ว่าโปรแกรม QBASIC.EXE บรรจุอยู่ในไดเรคทอรีเดียวกับ EDIT.COM หรือสามารถพบในไดเรคทอรีใช้งานขณะนั้น หรือบรรจุอยู่ในเส้นทางไดเรคทอรีเพื่อการค้นหาไฟล์ด้วย (Search Path)

การเรียกใช้โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM อาจเรียกใช้จากเมนูหลักของดอสเชลล์ ในรายการ Editor หรือเรียกจากการพิมพ์คำสั่งเข้าที่เครื่องหมายพร้อมรับคำสั่งของดอส รูปแบบของคำสั่ง EDIT เป็นดังนี้

EDIT [ชื่อไฟล์] [/B] [/G] [/H] [NOHI]

โดย [ชื่อไฟล์] เป็นชื่อของไฟล์ที่ต้องการโหลดเข้าหน่วยความจำ เพื่อทำการรวบรวมแก้ไขข้อความ

[/B] เป็นการเลือกแสดงเอดิเตอร์บนจอโมโนโครมหรือจอ Composite สำหรับเครื่องที่มีการ์ดแสดงผลเป็นสีกราฟิก (CGA)

[/G] เป็นการเลือกให้เอดิเตอร์ปรับเปลี่ยนผลบนจอภาพ CGA เร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ซึ่งถ้ายังเห็นผลบนจอเหมือนมีหิมะ เราต้องปรับเปลี่ยนมาใช้แบบปกติ คือไม่ต้องใช้สวิตช์ /G

[/H] เป็นการเลือกให้จอภาพแสดงจำนวนบรรทัดได้มากสุด ตามความสามารถของจอภาพที่จะทำงานได้

[/NOHI] เป็นการเลือกกำหนดให้จอภาพไม่แสดงความเข้มสว่างสูง ซึ่งคำสั่งนี้อาจใช้กับเครื่องบางรุ่นไม่ได้

ชื่อไฟล์และสวิตช์ที่อยู่ภายในวงเล็บเป็นตัวเลือกที่อาจมีหรือไม่มีก็ได้ เราอาจไม่ระบุตัวเลือก คือพิมพ์เพียงคำสั่ง EDIT ตามด้วยการกดปุ่ม ENTER ในกรณีนี้เราจะได้หน้าจอภาพดังรูปที่ 1 โดยมี dialog box อยู่ตรงกลางที่บอกเจ้าของลิขสิทธิ์ บอกการกดปุ่ม Enter เพื่อสั่งให้เข้าสู่ข้อแนะแนวการใช้โปรแกรมเอดิเตอร์นี้ และการกดปุ่ม Esc จะเป็นการล้าง dialog box ที่อยู่ตรงกลาง บรรทัดบนของจอเป็นรายการเมนูหลัก บรรทัดที่สองจะบอกชื่อไฟล์ เมื่อไม่ได้ระบุชื่อไฟล์ บรรทัดนี้จะเป็นข้อความ Untitled บอกว่ายังไม่ได้ตั้งชื่อไฟล์ บรรทัดสุดท้ายจะเป็นข้อความอธิบายการใช้ปุ่มกดต่าง ๆ

ถ้าเรากำหนดชื่อไฟล์ไปพร้อมกับการเรียกใช้โปรแกรม EDIT.COM โปรแกรมเอดิเตอร์จะเรียกเข้าสู่หน้าจอภาพคล้ายรูปที่ 1 เพียงแต่ไม่มี dialog box และมีชื่อไฟล์ที่ระบุอยู่ตรงกลางของบรรทัดที่สอง การขอความช่วยเหลือหรือข้อแนะแนวการใช้โปรแกรมเอดิเตอร์จะเกิดการกดปุ่มฟังก์ชันคีย์ F1 ซึ่งเราจะใช้หน้าจอภาพดังรูปที่ 2

ระบบความช่วยเหลือของโปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM มีลักษณะเป็นระบบ hypertext ที่ให้ข้อแนะแนวการเรียกใช้โปรแกรมอย่างเพียงพอ โดยหน้าจอภาพความช่วยเหลือ

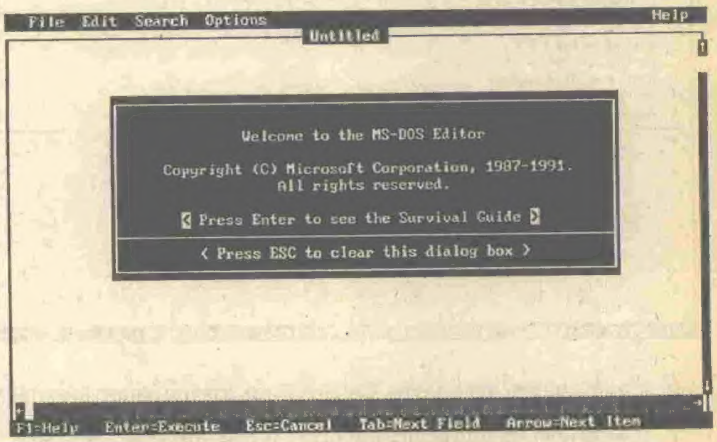

รูปที่ 1 หน้าจอแรกของการเรียกใช้โปรแกรม EDIT โดยไม่ระบุชื่อไฟล์

แต่ละชุดจะมีหัวเรื่องและแสดงข้อความอธิบายการใช้ตามหัวเรื่อง ขณะเดียวกันยังจะมีรายการหัวเรื่องให้เรียกแสดงข้อแนะแนวการเรียกใช้ที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น ข้อแนะแนวการใช้โปรแกรมรูปที่ 2 จะมีรายการ Getting Started และ Keyboard ให้เลือกใช้ต่อไป (มีสัญลักษณ์สามเหลี่ยมกำกับข้างหน้าและข้างหลัง) ในขณะเริ่มต้นเคอร์เซอร์จะอยู่ที่รายการ Getting Started เพื่อให้เรากด Enter ขอดูความช่วยเหลือ หากต้องการย้ายเคอร์เซอร์ไปรายการ Keyboard เราจะกดปุ่ม Tab ซึ่งเป็นการเลื่อนไปฟิลด์อื่นถัดไป

รูปที่ 3 เป็นความช่วยเหลือจากการกดปุ่ม Enter ที่รายการ Getting Started เราจะมีรายการให้เลือกอีกหลายรายการ และรูปที่ 4 เป็นรายการปุ่มกดที่เราจะใช้ร่วมในการขอความช่วยเหลือ ซึ่งความหมายของปุ่มกดเหล่านี้ได้อธิบายไว้แล้วอยากให้ผู้อ่านลองใช้งานดู สัญลักษณ์ที่ใช้ในคอลัมน์ปุ่มกด ถ้าเป็นเครื่องหมายบวก เช่น Shift+F1 จะหมายถึงว่าเราต้องกดปุ่ม Shift และปุ่มฟังก์ชันคีย์ F1 พร้อมกัน ปุ่มกด Shift+Ctrl+F1 ก็จะหมายถึงต้องกดปุ่มทั้งสามพร้อมกัน (ในตารางปุ่มกดอื่น ๆ เครื่องหมาย comma จะหมายถึงให้ใช้ปุ่มกดเรียงต่อไปเลย เช่น ปุ่มกด Home, Ctrl+N จะหมายถึง ให้กดปุ่ม Home ก่อนแล้วปล่อย จากนั้นกดปุ่ม Ctrl และปุ่ม N พร้อมกัน)

เมื่อเรากดปุ่มขอความช่วยเหลือ จอภาพของเราจะแบ่งเป็นสองส่วน หรือสองช่องหน้าต่าง ตอนบนเป็นหน้าต่างขอความช่วยเหลือ และตอนล่างเป็นช่องหน้าต่างสำหรับรวบรวมแก้ไขข้อความ เราสามารถสลับเคอร์เซอร์ระหว่างสองช่องหน้าต่างนี้ด้วยการกดปุ่มฟังก์ชันคีย์ F6 และสามารถเพิ่มหรือลดขนาดของช่องหน้าต่าง ด้วยการกดปุ่ม Alt พร้อมกับปุ่มเครื่องหมายบวก หรือ Alt พร้อมกับปุ่มเครื่องหมายลบตามลำดับ ลักษณะสองหน้าต่างนี้จะแสดงดังรูปที่ 2 หรือ 3 ที่กล่าวมาแล้ว

ในโปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM ของดอส 5.0 นี้ สนับสนุนการใช้เมาส์ด้วย ซึ่งวิธีการใช้เมาส์นี้จะคล้ายคลึงกับซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ที่เราต้องเลื่อนตัวชี้เมาส์ไปบริเวณชื่อเมนูแล้วคลิกปุ่มของเมาส์ (กดปุ่มแล้วปล่อย) เพื่อแสดงรายการ

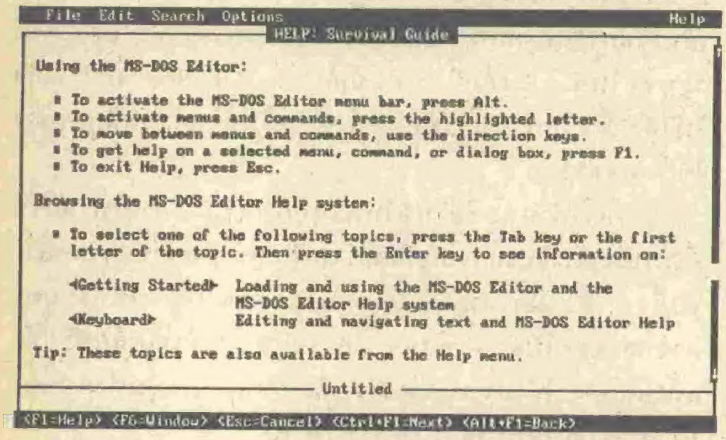

รูปที่ 2 ข้อแนะแนวการใช้โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM แบบระบบ hypertext

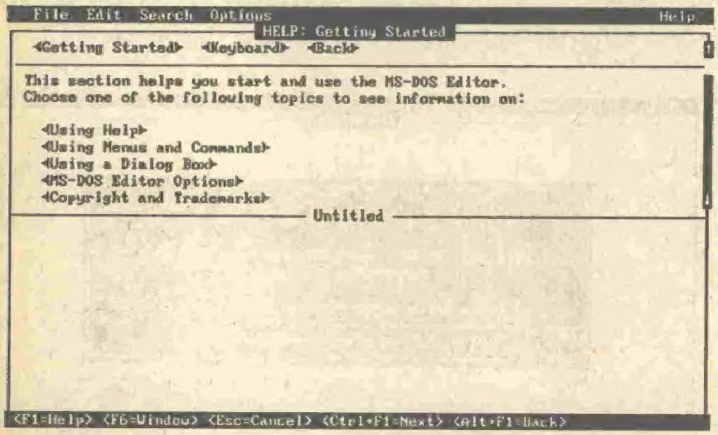

รูปที่ 3 รายการช่วยเหลือของ Getting Started ซึ่งจะมีหัวเรื่องให้เรียกดูความช่วยเหลือต่อไปได้อีก ในรูปนี้ได้แสดงเป็นสองช่องหน้าต่าง หน้าต่างบนเป็นรายการช่วยเหลือ ส่วนหน้าต่างล่างเป็นการสร้างรวบรวมข้อความ

ปุ่มกด	ความหมาย
F1	การขอความช่วยเหลือ
Esc	การยกเลิกขอความช่วยเหลือ
Shift + F1	ขอดูความช่วยเหลือเริ่มแรก (Getting Started)
Alt + H	แสดงเมนูความช่วยเหลือ
Tab	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปรายการช่วยเหลือที่อยู่ถัดไป
Shift + Tab	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปรายการช่วยเหลือที่อยู่ก่อนหน้า
ตัวอักษร	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปรายการช่วยเหลือถัดไปที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษรที่กด
Shift + ตัวอักษร	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปรายการช่วยเหลือที่อยู่ก่อนหน้าที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษรที่กด
Alt + F1	การดูรายการช่วยเหลือที่เคยเรียกดูก่อนหน้านี้ (ใช้ซ้ำได้ถึง 20 ครั้ง)
Ctrl + F1	การดูรายการช่วยเหลือถัดไปที่อยู่ในไฟล์ช่วยเหลือ
Shift + Ctrl + F1	การดูรายการช่วยเหลือก่อนหน้านี้ที่อยู่ในไฟล์ช่วยเหลือ

รูปที่ 4 ปุ่มกดขอความช่วยเหลือ

เมนู การเลื่อนตัวชี้เมาส์ไปรายการย่อยใด แล้วคลิกปุ่มของเมาส์จะเป็นการเรียงคำสั่งย่อยนั้น การยกเลิกคำสั่งจะเป็นการคลิกปุ่มของเมาส์เมื่อตัวชี้อยู่นอกเมนู เนื่องจากการใช้เมาส์จะเป็นการเลื่อนตัวชี้เมาส์ไปสู่รายการที่ต้องการแล้วจึงกดปุ่มเลือก ใช้ได้ง่ายและสะดวกมาก ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป ในที่นี้จึงไม่ขอกล่าวถึงมากนัก แต่จะอธิบายถึงการใช้งานกับแป้นพิมพ์เป็นส่วนใหญ่

เมนูหลักของโปรแกรม EDIT.COM

การสร้าง รวบรวมข้อความเข้าเก็บเป็นไฟล์ หรือการเรียกไฟล์ข้อความมาแก้ไขก็ตาม ด้วยการเรียกใช้คำสั่ง EDIT แล้วตามด้วยชื่อไฟล์ เราจะเข้าสู่ช่องหน้าต่างสำหรับป้อนหรือพิมพ์ข้อมูลตัวอักษร เมื่อป้อนข้อมูลจนจบบรรทัด เราต้องกดปุ่ม Enter จึงจะย้ายเคอร์เซอร์ไปขึ้นบรรทัดใหม่เพื่อพิมพ์ต่อไป ในแต่ละบรรทัดจะเก็บข้อมูลได้สูงถึง 256 ตัวอักษร

บรรทัดบนสุดของช่องหน้าต่างสำหรับป้อนและรวบรวมข้อความ จะมีรายการเมนูของเลือกอยู่ 5 รายการคือ File, Edit, Search, Options และ Help การเรียกรายการเมนู เราจะกดปุ่ม Alt ซึ่งทำให้ตัวอักษรตัวแรกของรายการเมนูเป็นตัวเข้มสว่าง เพื่อให้เราเลือกกดปุ่ม สำหรับเรียกรายการย่อยเหล่านั้นมาทำงาน เราอาจกดปุ่มติดต่อกันไปเลยก็ได้ เช่น การกดปุ่ม Alt+S จะหมายถึง การเลือกรายการค้นหาข้อความ เป็นต้น รายละเอียดคำอธิบายรายการต่าง ๆ ได้แสดงไว้ในรูปที่ 5

ชุดคำสั่งแรก File จะใช้เพื่อการจัดการไฟล์ ตั้งแต่การสร้างไฟล์ใหม่ (NEW) การโหลดไฟล์ข้อความที่มีอยู่แล้ว (Open) การเซฟไฟล์ข้อความหลังการเรียกมาแก้ไข (Save) การเซฟไฟล์ข้อความที่มีการเปลี่ยนชื่อของไฟล์เสียใหม่ (Save As) การสั่งไฟล์ข้อความในหน่วยความจำไปพิมพ์ที่เครื่องพิมพ์ (Print) และสุดท้ายการเลิกออกจากโปรแกรมเอดิเตอร์จะสั่งผ่านคำสั่ง Exit

คำสั่งชุดที่สอง Edit จะเกี่ยวข้องกับการแก้ไขข้อความเป็นแบบกลุ่ม หรือบล็อกข้อความ โดยเราจะต้องเลือกบล็อกหรือกลุ่มข้อความเสียก่อน แล้วจึงใช้คำสั่งคัดลอก (Copy) หรือลบ (Cut) ข้อความที่เลือกไปเก็บไว้ใน Clipboard ซึ่ง Clipboard นี้จะเป็นพื้นที่หน่วยความจำที่สงวนสำหรับเก็บข้อมูลชั่วคราว เราสามารถนำข้อมูลที่เก็บนี้ไปพอกรวม (Paste) ในเอกสาร หรือแทรกในเอกสารเป็นลักษณะของการย้ายข้อความ เราอาจลบข้อความโดยไม่มีการคัดลอกไปเก็บใน Clipboard (clear)

คำสั่งชุดที่สาม Search เป็นรายการคำสั่งสำหรับการเรียกค้นและแทนที่ข้อความคำสั่งย่อย Find จะใช้เพื่อการเรียกค้นข้อความที่เราจะต้องกำหนดข้อความขึ้นก่อน ถ้าเรียกค้นพบแล้ว เราอาจเรียกให้สืบค้นต่อด้วยคำสั่งย่อย Repeat Last Find นอกจากนี้ ในการเรียกค้นเราอาจเพิ่มให้ทำการแทนที่ข้อความเดิมด้วยข้อความใหม่ด้วยคำสั่งย่อย Change

คำสั่งชุดต่อไป Options ประกอบด้วยคำสั่งย่อย Display ใช้เพื่อการควบคุมสีจอภาพ ควบคุมแถบการเลื่อนข้อความและการกำหนดช่องว่างของแท็ป ขณะเดียวกันจะมีคำสั่งย่อย Help Path สำหรับกำหนดบอกเส้นทางไดเรคทอรีที่เก็บไฟล์ช่วยเหลือ EDIT.HLP คำสั่งชุดสุดท้ายจะเป็นชุดคำสั่งของการช่วยเหลือ HELP ซึ่งจะให้เลือกเพื่อขอความช่วยเหลือเริ่มต้นใช้โปรแกรม EDIT.COM (Getting Started) ขอความช่วยเหลือด้านการใช้แป้นพิมพ์ (Keyboard) และขอดูเวอร์ชันของโปรแกรม EDIT.COM (About)

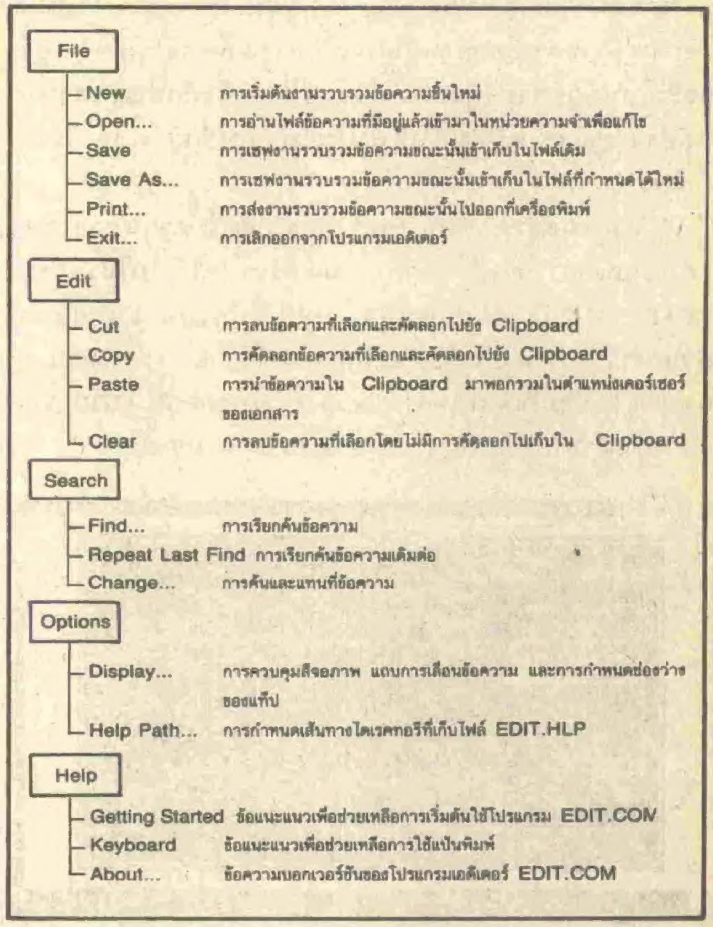

รูปที่ 5 รายการเมนูของโปรแกรมเอดิเตอร์

การสร้างและแก้ไขไฟล์ข้อความ

การสร้างไฟล์ข้อความขึ้นใหม่ เราอาจใช้วิธีการพิมพ์คำสั่ง EDIT ตามด้วยชื่อไฟล์ หรือขณะเมื่ออยู่ในโปรแกรม EDIT.COM แล้ว เราอาจเรียกคำสั่ง File ตามด้วย New การแก้ไขไฟล์ข้อความที่มีอยู่แล้ว เราใช้คำสั่ง EDIT ตามด้วยชื่อไฟล์ หรือถ้าอยู่ในโปรแกรมแล้วก็อาจใช้คำสั่ง File Open ซึ่งเราจะได้ช่องหน้าต่าง Open ดังรูปที่ 6 ที่พร้อมให้เราเลือกช่องไดรฟ์ไดเรคทอรีย่อย และรายการไฟล์ที่เป็นไฟล์ข้อความ หลังจากเรียกไฟล์ README.TXT โปรแกรมเอดิเตอร์จะทำการโหลดไฟล์ข้อความ README.TXT เข้ามาในหน่วยความจำและแสดงบนจอดังรูปที่ 7

การใช้งานของโปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT ในการป้อนและแก้ไขข้อความจะเหมือนกับโปรแกรมเอดิเตอร์อื่น ๆ หรือโปรแกรมเวิร์ดโปรเซสเซอร์อื่น โดยเฉพาะโปรแกรมเวิร์ดสตาร์ หรือโปรแกรมเวิร์ดภาษาไทยหลาย ๆ ตัวที่มีคำสั่งใช้งานเหมือนเวิร์ดสตาร์ด้วยการใช้ปุ่มกดต่าง ๆ ในการควบคุมการเคลื่อนย้ายเคอร์เซอร์ และควบคุมการเลื่อนข้อความบนจอภาพ รายละเอียดของปุ่มกดเพื่อการเคลื่อนย้ายเคอร์เซอร์และเลื่อนข้อความได้แสดงไว้ในรูปที่ 8 ซึ่งลักษณะของปุ่มกดต่าง ๆ นี้จะเหมือนกับที่พบในโปรแกรมเวิร์ดสตาร์เลยทีเดียว

ในการเลื่อนย้ายเคอร์เซอร์ให้กระโดดไปตำแหน่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเราอาจกำหนดตำแหน่งเป้าหมายไว้ ในโปรแกรม EDIT.COM นี้ ให้เรากำหนดตำแหน่งให้สูงสุด 4 ตำแหน่ง ด้วยการใช้คำสั่ง CTRL+K แล้วตามด้วย 0, 1, 2 หรือ 3 การกระโดดไปตำแหน่งเหล่านั้นจะสั่งด้วยการกดปุ่ม CTRL+Q แล้วตามด้วยหมายเลข 0, 1, 2 หรือ 3 ตามลำดับ

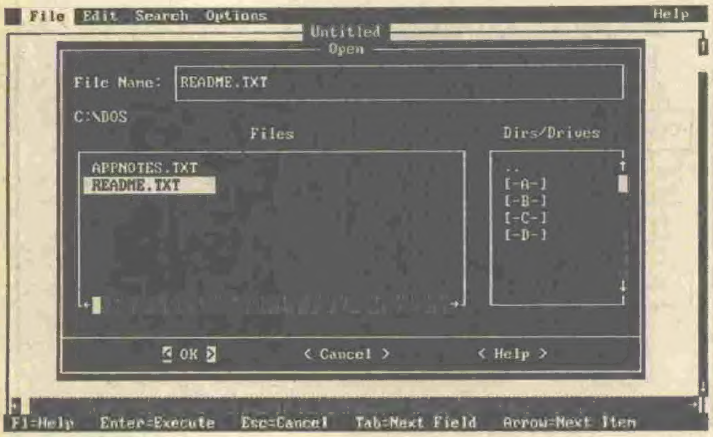

รูปที่ 6 หน้าจอการเปิดไฟล์ข้อความจากการใช้คำสั่ง File Open

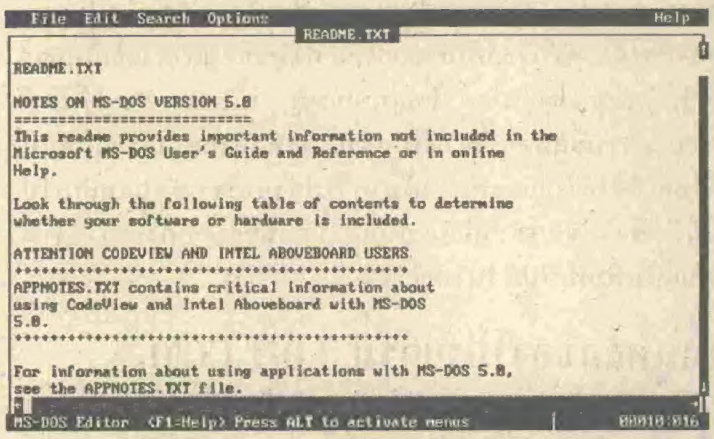

รูปที่ 7 การโหลดไฟล์ README.TXT เข้ามาแก้ไข

ปุ่มกด	ความหมาย
ลูกศรซ้าย หรือ Ctrl + S	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปทางซ้ายหนึ่งตัวอักษร
ลูกศรขวา หรือ Ctrl + D	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปทางขวาหนึ่งตัวอักษร
ลูกศรขึ้น หรือ Ctrl + E	เลื่อนเคอร์เซอร์ขึ้นหนึ่งบรรทัด
ลูกศรลง หรือ Ctrl + X	เลื่อนเคอร์เซอร์ลงหนึ่งบรรทัด
Home หรือ Ctrl + O, S	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปตำแหน่งเริ่มต้นของบรรทัด
End หรือ Ctrl + O, D	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปตำแหน่งท้ายของบรรทัด
Ctrl + ลูกศรซ้าย	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปตำแหน่งต้นของคำทางซ้าย
Ctrl + ลูกศรขวา	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปตำแหน่งต้นของคำทางขวา
Ctrl + Home หรือ Ctrl + Q, R	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปบรรทัดแรกของไฟล์ข้อความ
Ctrl + End หรือ Ctrl + Q, C	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปบรรทัดท้ายของไฟล์ข้อความ
Ctrl + Enter หรือ Ctrl + J	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปตำแหน่งต้นของบรรทัดถัดไป
Ctrl + O, E	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปบรรทัดบนสุดของช่องหน้าต่างในคอลัมน์เดียวกัน
Ctrl + O, X	เลื่อนเคอร์เซอร์ไปบรรทัดท้ายสุดของช่องหน้าต่างในคอลัมน์เดิม
Ctrl + ลูกศรขึ้น หรือ Ctrl + W	เลื่อนข้อความขึ้นหนึ่งบรรทัด
Ctrl + ลูกศรลง หรือ Ctrl + Z	เลื่อนข้อความลงหนึ่งบรรทัด
Page Up หรือ Ctrl + R	เลื่อนข้อความขึ้นหนึ่งจอภาพ
Page Down หรือ Ctrl + C	เลื่อนข้อความลงหนึ่งจอภาพ
Ctrl + Page Up	เลื่อนข้อความไปทางซ้ายหนึ่งจอภาพ
Ctrl + Page Down	เลื่อนข้อความไปทางขวาหนึ่งจอภาพ
Ctrl + K, (0, 1, 2 หรือ 3)	การกำหนดหรือหมายตำแหน่งเป้าหมาย (กำหนดได้สูงสุด 4 ตำแหน่ง)
Ctrl + O, (0, 1, 2 หรือ 3)	การย้ายเคอร์เซอร์กระโดดไปตำแหน่งเป้าหมาย
F6	การย้ายเคอร์เซอร์ระหว่างช่องหน้าต่าง
Alt + Plus	การเพิ่มขนาดของช่องหน้าต่างปัจจุบัน
Alt + Minus	การลดขนาดของช่องหน้าต่างปัจจุบัน

รูปที่ 8 ปุ่มเพื่อการเคลื่อนย้ายเคอร์เซอร์และเลื่อนข้อความ

ตำแหน่งเคอร์เซอร์ในรูปที่ 7 จะแสดงด้วยเครื่องหมายขีดเส้นใต้ที่กะพริบ ๆ ตลอดเวลา และตำแหน่งนี้จะแสดงบอกด้วยรหัสตัวเลขตรงมุมขวาล่างของจอภาพ ในรูปแบบของ บรรทัด : คอลัมน์ ตัวอย่างเช่น 00010 : 016 จะหมายถึงเคอร์เซอร์อยู่ที่ตำแหน่งบรรทัดที่ 10 คอลัมน์ที่ 16 ลักษณะของเคอร์เซอร์ที่เป็นเครื่องหมายขีดเส้นใต้ จะหมายถึง การพิมพ์ตัวอักษรในโหมดแทรกและร่นตัวอักษรที่มีอยู่แล้วไปทางขวา หากต้องการเปลี่ยนเป็นโหมดของการเขียนทับตัวอักษรเดิม เราต้องสั่งด้วยการกดปุ่ม INS หรือกดปุ่ม Ctrl+V ซึ่งในกรณีนี้ลักษณะของเคอร์เซอร์จะเป็นกรอบสี่เหลี่ยมเต็มตัวอักษรที่กะพริบ ๆ ตลอดเวลา ดังนั้นในการใช้งานเราต้องสังเกตลักษณะของเคอร์เซอร์ไว้ด้วย

ในการลบตัวอักษรและข้อความโปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM มีปุ่มกดให้เราเลือกใช้หลายปุ่ม ดังแสดงในรูปที่ 9 ซึ่งมีวิธีการลบหลายแบบที่ทำให้ทำงานได้สะดวกยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การใช้ปุ่ม Ctrl+Y จะเป็นการลบข้อความที่มีเคอร์เซอร์อยู่ทั้งบรรทัดและคัดลอกไปเก็บใน Clipboard ข้อความใน Clipboard นี้เราสามารถนำไปแทรกเพิ่มไว้ในตำแหน่งไหนก็ได้ หรือเมื่อลบไปแล้วจะเรียกคืนมาก็ทำได้ ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

การใช้งานเป็นกลุ่มหรือบล็อกข้อความ

ตามปกติ เราทำงานเป็นกลุ่มหรือข้อความ เราจะต้องทำการหมายหัวของบล็อก และหมายท้ายของบล็อกเสียก่อน โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM ก็ต้องทำการเลือกขนาดของบล็อกเช่นกัน รูปที่ 10 เป็นรายการปุ่มกดสำหรับเลือกข้อความทำงานเป็นกลุ่มหรือบล็อกข้อความ โดยจะต้องมีการกดปุ่ม Shift พร้อมกับปุ่มกดอื่น ๆ เมื่อเลือกกลุ่มข้อความแล้ว ที่จอภาพจะแสดงแถบสว่างของข้อความที่เลือกอย่างเด่นชัด และพร้อมให้เราเลือกใช้งานต่อไป รูปที่ 11 เป็นตัวอย่างการเลือกข้อความที่แสดงไว้เป็นสองบรรทัด

รูปที่ 12 เป็นรายการปุ่มกดสำหรับใช้งานแทรกและคัดลอกข้อความ ซึ่งหลายปุ่มจะนำมาใช้ร่วมกับการเลือกข้อความ ข้อความจากการเลือกเรียบร้อยแล้ว เราสามารถคัดลอกไปเก็บใน Clipboard (ปุ่ม Ctrl+Ins) หรือลบข้อความที่เลือกและคัดลอกไปเก็บใน Clipboard (ปุ่ม Shift+Del) และข้อความใน Clipboard เราสามารถไปรวมในเอกสารด้วยปุ่มกด Shift+Ins

ปุ่มกด	ความหมาย
Del หรือ Ctrl+G	ลบตัวอักษรที่ตำแหน่งเคอร์เซอร์หรือข้อความที่เลือกไว้
Backspace หรือ Ctrl+H	ลบตัวอักษรที่อยู่ตำแหน่งซ้ายของเคอร์เซอร์
Ctrl+T	ลบคำตั้งแต่เคอร์เซอร์
Shift+Tab	ลบช่องว่างที่นำหน้าของบรรทัดขณะนั้น
Ctrl+Y	ลบข้อความที่ตำแหน่งเคอร์เซอร์อยู่ทั้งบรรทัด แล้วคัดลอกไปเก็บใน Clipboard
Ctrl+Q, Y	ลบตัวอักษรทั้งหมดจากตำแหน่งเคอร์เซอร์อยู่ไปจนจบทั้งบรรทัด
Shift+Del	การตัดข้อความที่เลือกไว้ไปเก็บใน Clipboard

รูปที่ 9 ปุ่มเพื่อการลบตัวอักษรและข้อความ

ปุ่มกด	ความหมายเพื่อเลือก
Shift+ลูกศรซ้าย	ตัวอักษรที่อยู่ทางซ้ายของเคอร์เซอร์
Shift+ลูกศรขวา	ตัวอักษรที่อยู่ตำแหน่งขวาของเคอร์เซอร์
Shift+Ctrl+ลูกศรซ้าย	คำที่อยู่ทางซ้ายของเคอร์เซอร์นับจากตำแหน่งเคอร์เซอร์ไป
Shift+Ctrl+ลูกศรขวา	คำที่อยู่ทางขวาของเคอร์เซอร์นับจากตำแหน่งเคอร์เซอร์ไป
Shift+ลูกศรลง	บรรทัดขณะนั้น (ที่มีเคอร์เซอร์อยู่) และบรรทัดล่าง
Shift+ลูกศรขึ้น	บรรทัดที่อยู่เหนือบรรทัดขณะนั้นและบรรทัดขณะนั้น
Shift+Page Up	ข้อความหนึ่งจอภาพจากบรรทัดเคอร์เซอร์ขึ้นไป
Shift+Page Down	ข้อความหนึ่งจอภาพจากบรรทัดเคอร์เซอร์ลงไป
Shift+Ctrl+Home	ทุกบรรทัดในไฟล์ที่อยู่เหนือบรรทัดขณะนั้นขึ้นไป
Shift+Ctrl+End	ทุกบรรทัดในไฟล์นับจากบรรทัดขณะนั้นลง

รูปที่ 10 ปุ่มเพื่อเลือกข้อความสำหรับการใช้งานเป็นกลุ่มหรือบล็อก

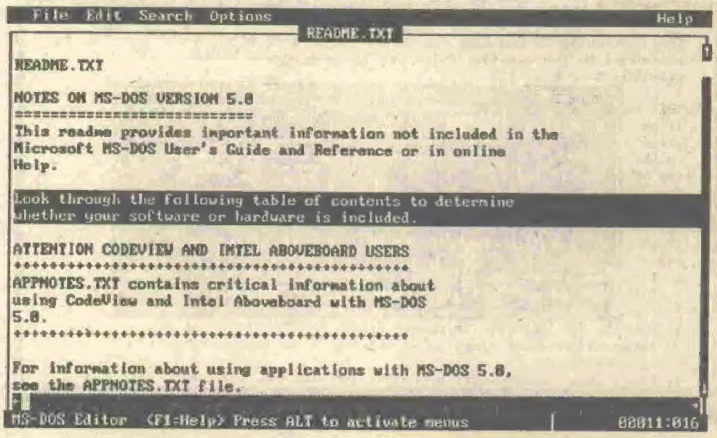

รูปที่ 11 การเลือกข้อความสองบรรทัดที่แสดงด้วยแถบสว่างอย่างเด่นชัด

ปุ่มกด	ความหมาย
Ins หรือ Ctrl + V	การสลับระหว่างโหมดแทรกและโหมดเขียนทับ
Ctrl + Ins	การคัดลอกข้อความที่เลือกไปยัง Clipboard
Shift + Del	การลบข้อความที่เลือกและคัดลอกไปยัง Clipboard
Ctrl + Y	การลบบรรทัดปัจจุบันและคัดลอกไปยัง Clipboard
Ctrl + O + Y	การลบข้อความไปจนถึงท้ายบรรทัดและคัดลอกไปยัง Clipboard
Shift + Ins	การนำข้อความจาก Clipboard เข้ามาพบกรวม
End + Enter	การแทรกบรรทัดว่างเปล่าได้ตำแหน่งเคอร์เซอร์
Home, Ctrl + N	การแทรกบรรทัดว่างเปล่าอยู่เหนือตำแหน่งเคอร์เซอร์
Ctrl + P, Ctrl + ปุ่ม	การแทรกตัวอักษรพิเศษ

รูปที่ 12 ปุ่มกดเพื่อการแทรกและคัดลอก

ปุ่มกด	ความหมาย
Ctrl + O, F	การค้นหาข้อความ
Ctrl + O, A	การค้นและแทนที่ข้อความ
Ctrl + L หรือ F3	การค้นข้อความเดิมต่อไป

รูปที่ 13 ปุ่มกดเพื่อการค้นหาและแทนที่ข้อความ

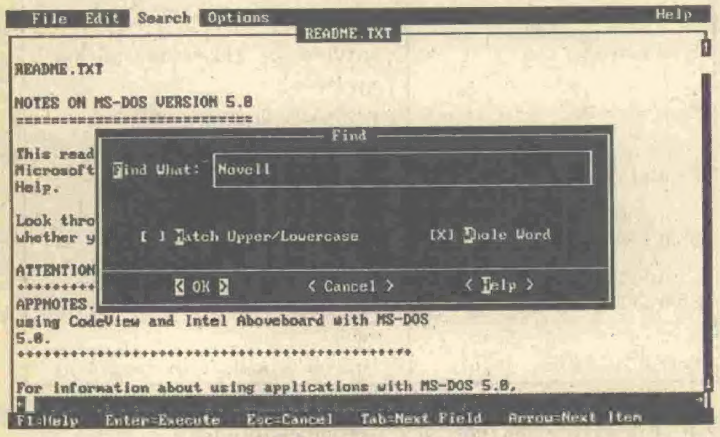

รูปที่ 14 การค้นหาข้อความในเอกสาร

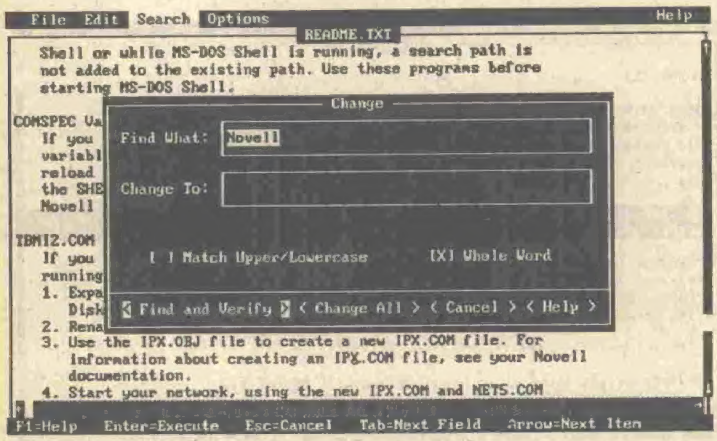

รูปที่ 15 การค้นและแทนที่ข้อความภายในเอกสาร

การค้นและแทนที่ข้อความ

โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM จะใช้งานเพื่อการค้นหาและแทนที่ข้อความได้เช่นเดียวกับซอฟต์แวร์อื่น ๆ เพื่อให้ใช้งานได้ง่ายขึ้น เราสามารถใช้ปุ่มกดสั่งงานได้ทันที ดังรูปที่ 13 หรืออาจสั่งจากรายการเมนู Search ก็ได้ การสั่งให้ค้นหาข้อความด้วยปุ่ม Ctrl+O แล้วตามด้วยปุ่ม F เราจะได้ dialog box ดังรูปที่ 14 เพื่อให้ป้อนข้อความที่จะค้น นอกจากนี้ยังเลือกให้เหมือนทั้งตัวพิมพ์ใหญ่หรือตัวเขียนเล็กและให้เหมือนทั้งคำเลยได้ ในกรณีที่ค้นพบแล้วต้องการค้นคำเดิมต่อจะสั่งด้วยรายการเมนูหรือใช้กดปุ่มฟังก์ชันคีย์ F3 หรือปุ่ม Ctrl+L ก็ได้

โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM ยังมีโหมดเพื่อให้ทำการค้นหาและแทนที่ข้อความใหม่ด้วยรายการหรือกดปุ่ม Ctrl+O แล้วตามด้วยปุ่ม A ซึ่งจะได้ dialog box ดังรูปที่ 15 เพื่อให้ป้อนข้อความที่ต้องการค้น และข้อความใหม่ที่ต้องการให้เปลี่ยน ขณะเดียวกันมีรายการอื่นเพื่อเลือกความเหมือนกันของข้อความในแง่ของตัวใหญ่ตัวเล็ก และการเทียบเหมือนทั้งคำหรือเพียงแค่ตัวอักษร ขณะเดียวกันยังสามารถสั่งให้ค้นและตรวจสอบว่าต้องการแทนที่จริงหรือไม่ หรืออาจสั่งให้เปลี่ยนแทนที่ทุกแห่งที่พบและทันทีก็ได้

สรุป

โปรแกรมเอดิเตอร์ EDIT.COM เป็นโปรแกรมสร้างรวบรวมและแก้ไขข้อความแบบเต็มจอภาพที่มีขีดความสามารถใช้งานได้ดี เทียบได้กับซอฟต์แวร์เอดิเตอร์ทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีมาให้ภายในดอส 5.0 เรียบร้อยแล้ว เป็นโปรแกรมสำหรับจัดเตรียมไฟล์ข้อความ เช่น แบตช์ไฟล์ หรือไฟล์โปรแกรม หรือไฟล์ติดตั้งระบบที่ใช้งานได้ดี โดยมีลักษณะพิเศษให้เราทำงานเป็นกลุ่มหรือบล็อกข้อความ ตลอดจนการเรียกค้นและแทนที่ข้อความได้อย่างสมบูรณ์ มีรายการปุ่มกดที่มีลักษณะหรือรูปแบบเหมือนที่พบในโปรแกรมเวิร์ดโปรเซสเซอร์ เวิร์ดสตาร์ และเวิร์ดภาษาไทยหลาย ๆ ตัว ดังนั้นผู้ใช้เวิร์ดโปรเซสเซอร์ได้แล้วจะใช้โปรแกรมเอดิเตอร์นี้ได้ทันที โปรแกรมนี้มาพร้อมกับดอสแล้ว ผู้ใช้งานบนดอส 5.0 ก็ควรมีโปรแกรมนี้ใช้กันอย่างทั่วหน้า ก็อยากให้ทดลองนำมาใช้งานกัน เพราะโปรแกรมนี้ดีกว่าเอดิเตอร์ของดอสเวอร์ชันเก่า ๆ ที่เป็นเพียงเอดิเตอร์รายบรรทัดเท่านั้น